

Degnen Lyder Høyers Beskrivelse af Grøvinge Sogn. Udgivet og forlagt af *Ferd. Petersen-Blidstrup*. 2. betydeligt forøgede Udgave. 1921 (294 S.).

Man maa være fhv. Lærer P.-B. taknemmelig, fordi han har udgivet denne aldeles fortræffelige Skildring af et Sogn i Ods Herred fra omkring 1750. Udg. har allerede tidligere (1887) i Ud-drag offentliggjort Lyder Høyers Haandskrift (Thott 1412—13, 4to, Det kgl. Bibl.), men det fortjener øjensynlig tilfulde at udgives i sit hele Omfang, saaledes som »Sogne- og Sæde-Degnen i Grøvinge, med stor Møye, Bekostning og Fliid, *Posteritæten* til Nytte og Oplysning« har »samlet og forfattet« det.

Denne Degn har nemlig, synes det, i særlig Grad været klar over, hvad der kunde blive af Værd for »*Posteritæten*«, han har givet hvad han kunde se med sine Øjne og høre af de gamle i Sog-net, men nogen systematisk Stofindsamling maa man selvsagt ikke vente i disse Tider, naar man ser, hvor sjælden den er selv i vore Tider, hvor dog ellers Kilderne er samlet, ordnet og katalogiseret paa alle Leder.

Lyder Høyers Beskrivelse falder i to Dele 1) Om Grøvinge Sogn i Almindelighed og 2) i Særdeleshed. Den første indeholder Bemærkninger om Stednavnet Grøvinge (af Grævling! dog vel snarere af Grav?), om Sognets Topografi, dets Byer i Samtid og Fortid, dets »Herlighed« af Skove, Overdrev, Fiskeri o. desl., dets Hartkorn, dets »Antiquiteter«, dets Ejere, dets Pligter og Rettigheder, Sognefolkets Sæder og Skikke m. m. Langt udførligere er 2. Afdeling, hvor de enkelte Byer er grundigt beskrevne, baade historisk og topografisk. Man ser dog snart, at Topografien er langt mere fuldstændig og systematisk end Historien. Gaardenes Beliggenhed, Kirkebygning og Kirkeinventar, Ligsten og Epitafier er nøjagtigt beskrevne. Til den historiske Fremstilling er aabenbart især benyttet de stedlige Arkivalier, Fæstebreve, Kirkearkiv o. lign., langt sjældnere er Benyttelse af »Acta« i udensogns Arkiver. I Beskrivelsen af samtidige Ting og Begivenheder, og i Personalhistorien har Lyder Høyer utvivlsomt sin Styrke. Hans historiske Oplysninger rækker sjældent længere tilbage end »den svenske Krig«, d. v. s. end Kirkebogen og den mundtlige Overlevering.

Paa disse forskellige Mangler har Udgiveren søgt at raade Bod ved sit Tillæg. Set som en Samling af oplysende Noter og som en Fortsættelse af Lyder Høyer, med Bibeholdelse af hans forskellige Underafdelinger, er dette Tillæg afgjort af Værdi for Bogen, baade giver det nye Oplysninger om den moderne Topografi (herunder ogsaa Oldtidsmindesmærker) og udfylder ogsaa Lyder Høyers Mangel paa historisk Stof fra ældre Tid. Om nogen systematisk

eller blot fast ordnet Beskrivelse af Sognets Historie tør man dog ikke tale, dertil er det medtagne Stof altfor spredt, og det udeladte altfor vigtigt. Men der er ingen Tvivl om, at ikke blot »Posteritæten«, men ogsaa Samtiden vil have Udbytte og Fornøjelse af at læse Bogen i sin Helhed.

En Række smukke Fotografier af gamle Bondegaarde, Folke- dragter o. lign. ledsager Bogen, og ikke mindst er man Udgifveren taknemlig for de tydelige Kort og Byplaner, der i høj Grad gør det lettere at følge Fremstillingen, ligesom de ogsaa i sig selv er en lokalhistorisk Kilde til Byernes Udviklingshistorie, som ingen Landsbyhistoriker nogensinde burde undlade at gengive og udnytte.

Der er her i Landet en glædelig Efterspørgsel efter lokalhistoriske Værker, og jeg skulde tro, at dersom denne lille Bog om den gamle Inge-By og dens talrige Flok af Torper ikke allerede er i Færd med at blive udsolgt, saa vil den ret snart blive det — og den fortjener det.

Sv. Aakjær.

DET FØRSTE DANSKE HJEMSTAVNSKURSUS I RØNDE
VED KALØVIG 1.—10. AUGUST 1923.

Herved indbydes til et Hjemstavnskursus i en af Danmarks skønneste og minderigeste Egne. Initiativet er udgaaet fra Jydsk Pædagogisk Selskabs Udvalg for Hjemstavnskultur, og Kursus afholdes af Dansk Historisk Fællesforening, Dansk Folkemindesamling, Dansk Stednavneudvalg, Landsforeningen Bedre Byggeskik, Foreningen til Folkedansens Fremme, Jysk naturvidenskabeligt Selskab, Jysk Pædagogisk Selskab, Historisk Samfund for Aarhus Stift, Randers Amts historiske Samfund.

Deltagelse i Kursus staar aaben for alle, der interesserer sig for Hjemstavnen, dens Natur, historiske Minder og Folkeliv.

Formaalet er at give Deltagerne en Haandsrækning til at udnytte det rige Stof, som Hjemstavnen byder i Selvstudium og Undervisning. Her er naturligvis ikke Tale om at indføre et nyt Fag, men om at gøre Undervisningen i almindelige Skolefag som Historie, Dansk, Geografi og Naturkundskab mere levende og udviklende ved Førstehaandsarbejde med Stof, der ligger os saa nær.

Knud Fabricius,

Professor v. Universitetet. Dr. phil.,
Formand for Dansk Historisk
Fællesforening.

Hans Ellekilde,

mag. art.,
Arkivar i Dansk Folkemindesamling.